

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОГО ІНСТИТУТУ

Підготовка архітекторів в Одеському інженерно-будівельному інституті почалася в 1930 році, у період його заснування. Архітектурний факультет був створений на базі архітектурного факультету Одеського художнього інституту. На кафедрах факультету працювали талановиті архітектори й інженери з великим досвідом проектування і будівництва.

Пізніше, у зв'язку з обмеженим набором студентів архітектурної спеціальності, кафедра "Архітектура" входила до складу факультету ПЦБ, деканами якого були (у період навчання архітекторів) доценти: Рябушин П. Ф., Кобус Г. Л., Прокопович І. Є., Лопатто А. Е. Викладачі кафедри працювали зі студентами інших спеціальностей, керували дипломним проектуванням.

З 1966 року набір студентів архітектурної спеціальності відновився, продовжував збільшуватися. У 1970 році був знову створений архітектурний факультет. В різні роки деканами факультету були: доц. Непомящий С. В., доц. Козаков В. В., доц. Орлов Н. В., доц. Марченко В. С., доц. Саєнко М. М., проф. Уреньов В. П.

Одним з головних напрямків підготовки архітекторів було сполучення навчального процесу з проектною, науково-дослідною і виробничою діяльністю. Початком реалізації цієї програми було створення у 1964 році студентського проектно-конструкторського бюро (СПКБ), у якому значну частину проектних і науково-дослідних робіт виконували студенти і співробітники кафедри. Під керівництвом викладачів і штатних фахівців, архітекторів і інженерів студенти проектували реальні об'єкти, здобували професійні навички, закріплювали теоретичні знання.

Незабаром ефективність діяльності СПКБ настільки зросла, що в 1969 році спільним наказом Держцивільбуду при Держбуді СРСР і Мінвуза УРСР №257/726 була створена Науково-дослідна лабораторія експериментального проектування (НДЛЕП).

Створення такої науково-виробничої бази при кафедрі було унікальним явищем у практиці архітектурної освіти. Цю особливість відзначив у книзі "Методика архітектурного проектування" відомий фахівець в області архітектурної освіти професор Московського архітектурного інституту, доктор архітектури Бархін Б. Г.

На базі НДЛЕП студенти та викладачі архітектурного факультету брали участь в реальному та експериментальному проектуванні, виконанні наукових досліджень, розробці рекомендацій та вказівок для всесоюзного користування. Основною тематичною направленістю проектної та наукової діяльності НДЛЕП була організація відпочинку та туризму молоді.

Наступним етапом удосконалювання архітектурної освіти було створення в системі ОДАБА Архітектурного (у 1996 р.), потім Архітектурно-художнього інституту (у 2004 р.).

Поглиблена художня освіта архітекторів дозволяє відродити втрачені у важкі післявоєнні роки естетичні якості архітектури і прищепити молодим архітекторам розуміння краси (на новому рівні технічного прогресу, комп'ютеризації архітектурного проектування) і бажання створювати архітектуру, гідну високих

міжнародних вимог. Наявність в ОДАБА розвинутої структури інженерно-будівельного профілю, лабораторій, бібліотек і т. і. дозволяє оперативно вирішити задачу будь-якої складності, що виникає в процесі діяльності інституту і кафедри.

З метою розвитку художньої освіти в Південному регіоні України, в ОДАБА ближчим часом відкриваються дві нові спеціальності “Дизайн архітектурного середовища” і “Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво”, а уже зараз відкриті нові спеціалізації “Історія і теорія архітектури, реставрація пам’ятників архітектури” та “Дизайн архітектурного середовища”.

До складу інституту входять кафедри: “Архітектура та містобудування”, “Основи архітектури”, “Архітектурні конструкції, реставрація і реконструкція будівель, споруд та їх комплексів”, “Малюнок, живопис і основи архітектурної графіки”, “Нарисна геометрія і креслення”.

Інститут готує бакалаврів, фахівців і магістрів по різних напрямках архітектурної спеціалізації. Випускаючими кафедрами є “Архітектура та містобудування”, “Основи архітектури”, “Архітектурні конструкції, реставрація і реконструкція будівель, споруд та їх комплексів”. Кафедра “Нарисна геометрія і креслення” і “Архітектурні конструкції, реставрація і реконструкція будівель, споруд та їх комплексів” значною мірою виконують навчальне навантаження по навчанню студентів інших спеціальностей академії.

Інститут має бібліотеку з читальним залом, фотолабораторію, учбово-методичний центр, макетно-модельну майстерню, комп’ютерний клас, виставочний зал. Видається збірник наукових праць по архітектурі та містобудуванню “Проблеми теорії і історії архітектури України” і “Регіональні проблеми архітектури та містобудування”. Збірники включені в перелік спеціальних видань ВАК України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт.

Інститут регулярно бере участь у щорічних оглядах-конкурсах дипломних проєктів вищих архітектурних шкіл України. Рівень підготовки випускників Архітектурно-художнього інституту незмінно відзначається дипломами першого і другого ступеня. На останніх оглядах у 2003-му і 2004 роках якість підготовки дипломних проєктів в Одеському архітектурно-художньому інституті була визнана кращою на Україні. Так, на огляді-конкурсі дипломних проєктів вищих архітектурних шкіл України 2004 року, що проходив у м. Одесі, Одеська архітектурна школа була представлена 22 дипломними проєктами бакалаврів, фахівців і магістрів. Рішенням журі огляду-конкурсу всі проєкти були нагороджені дипломами першого ступеня. Так само, протягом ряду років, Архітектурно-художній інститут є учасником Всеукраїнського фестивалю архітектури і дизайну, який проходить щорічно в м. Києві, де в 2002 році дипломний проєкт Ольги Незвинської “Центр морських технологій у м. Одесі” був визнаний одним із кращих проєктів року серед майстрів архітектури України, зайнявши друге місце з трьох призових. А в 2004 році там же дипломний проєкт випускника інституту Володимира Короля “Студентське містечко в м. Одесі” одержав Гран-при. Роботи Архітектурно-художнього інституту неодноразово представлялися на міжнародних виставках і форумах, і одержали так само високі оцінки.

У жовтні цього року в Києві проходив XIV огляд-конкурс дипломних проєктів “Міжнародний форум КиївАрх-2005”, у якому взяло участь 15 архітектур-

них шкіл України і 3 школи з Нижнього Новгороду, Ростова-на-Дону та Єревана. На суд журі було представлено 215 проектів, у тому числі 43 роботи магістрів, 89 — спеціалістів та 83 — бакалаврів. Крім цього, в рамках форуму проходило засідання “круглого столу”, тема якого “АРХОСВІТА-2010”.

Одеська архітектурна школа була представлена 17 роботами, в їх числі — 3 роботи магістрів, 6 — спеціалістів та 8 — бакалаврів. Тематика дипломних проектів і проведених досліджень в основному торкалась проблем забудови та рішення актуальних містобудівних задач що стоять перед Одесою та Одеським регіоном. Серед них — магістерська робота “Конгрес-центр у м. Одесі” (дипл. Болячевський О. М., керівн. проф. Уреньов В. П., доц. Савицька О. С.), роботи спеціалістів “Науково-морський центр у м. Одесі” (дипл. Каплінський В. Ю., керівн. проф. Глазирін В. Л., ас. Бельська Н. К.), “Аеровокзальний комплекс міжнародного аеропорту “Одеса-2” (дипл. Лукін С. Є., керівн. викл. Бондаренко В. П.), “Зоополіс у м. Одесі” (дипл. Голота Т. І., керівн. доц. Сюшук Ю. Г.), роботи бакалаврів “Реабілітаційний центр по догляду за людьми похилого віку в м. Одесі” (дипл. Уреньова Г. В., керівн. доц. Вершинін В. І., ас. Харитоновна А. А.), “Центр сучасного мистецтва в м. Одесі” (дипл. Харитоновна О. В., керівн. доц. Вершинін В. І.) та інші.

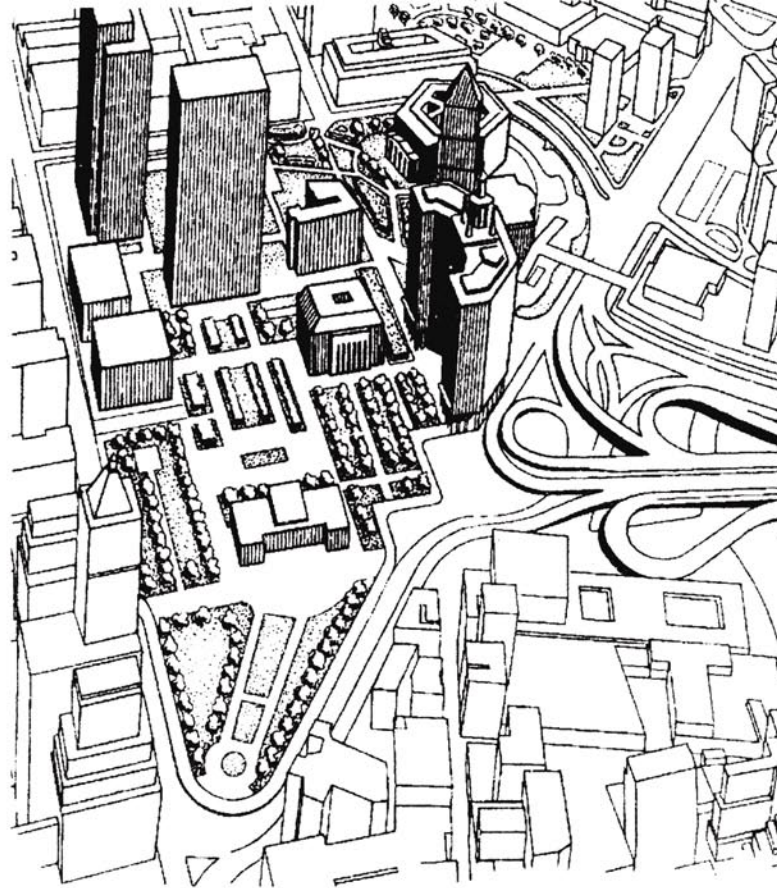
16 наших дипломних проектів нагороджені дипломами першого ступеня і 1 дипломний проект — бакалавра — нагороджений дипломом другого ступеня. Додатково 3 роботи відзначені “з відзнакою”. Дипломний проект Голоти Т. І. також був нагороджений Комітетом в області державних премій по архітектурі, дипломом Української академії архітектури та грошовою премією в сумі 2,5 тис. грн. від спільного українсько-французького підприємства “Основа-Солсиф”. По опитуванню суспільної думки студентів архітектурного факультету Київського національного університету будівництва та архітектури, наша архітектурна школа — краща. Потрібно також відзначити, що з метою більш об’єктивної оцінки була створена незалежна експертиза з представників науково-дослідних і проектних організацій; проведено опитування суспільної думки, спеціальне анкетування. На думку експертних комісій і журі міжнародного форуму “КиївАрх-2005”, одеську архітектурну школу, як і в останні роки, виділяє глибоке розуміння особливостей сучасної архітектури, її місця, збереження і розвитку архітектурного середовища.

За великий внесок у розвиток архітектури і містобудування України, Одеси, а також архітектурну освіту, Архітектурно-художній інститут і багато його викладачів нагороджені грамотами і дипломами Держбуду України, Національної спілки архітекторів України, Одеської облдержадміністрації й Одеського міськвиконкому.

*Директор Архітектурно-художнього інституту,
зав. кафедрою архітектури та містобудування,
доктор архітектури, професор В. П. УРЕНЬОВ*

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО